

Mláďata výra velkého na hnízdě. Foto Přemysl Tájek.

Výzkum sov ve Slavkovském lese

Pavel Jaška, Pavla Tájková a Milan Vojtěch

Sledování populací sov má ve Slavkovském lese dlouhou tradici. „Soví monitoring“ profesionálů i amatérů vždy koordinovala Správa CHKO. Monitoring se zde zaměřuje na tři klíčové druhy, a to výra velkého, sýce rousného a kulíška nejmenšího.

Výr patří mezi skutečné vrcholové predátory. Dokáže ulovit káň, kunu nebo lišku. Nejčastěji však loví hraboše a jiné drobné savce včetně potkanů. Hnízdí ve skalách zpravidla na zemi, dále pod vývraty stromů, ale také ve starých dravčích hnízdech. Monitoring probíhá sledováním tradičních hnízdišť již od 90. let a nově i pomocí nočního nahrávání diktafony umístěnými na stromech. Kombinace obou metod nám přináší ucelenější vhled do fungování výří populace. Tu ve Slavkovském lese odhadujeme na 15–20 párů. Od roku 2004 pak pravidelně každým třetím rokem sledujeme výskyt kulíška a sýce. Na dnes již ustálených dvanácti lesních trasách o celkové délce osmdesáti kilometrů sovy v noci provokujeme hlasitou nahrávkou houkání a nasloucháme jejich reakcím. Oba druhy obývají jehličnaté a smíšené lesy, sýc však vyžaduje rozsáhlejší lesní celky. Preferují staré pestré porosty s rozvinutými nižšími

patry keřů a mladých stromů, kde loví drobné obratlovce. Zatímco kulíšek hnízdí v dutinách po běžných strakapoudech velkých, sýc je limitován dutinami větších šplhavců, zejména datlů. Odhad početnosti je v případě obou druhů velmi obtížný pro jejich skrytý způsob života. U teritoriálního kulíška si snad můžeme dovolit ve Slavkovském lese odhad kolem 40–80 párů se stoupající početností. U sýce rousného, který s výjimkou dutiny není příliš teritoriální, a tak špatně reaguje na provokaci nahrávkou, si početnost odhadnout netroufáme. Snad je ale také stabilní nebo mírně stoupá.

A proč to všechno děláme? Predátoři, sovy nevyjímaje, regulují početnost menších druhů a dotvářejí mozaiku složitých mezidruhových vztahů, čímž stabilizují životního prostředí. Jejich početnost nezřídka vypovídá o stavu krajiny. Lidskému hospodaření jen tak mimochodem pomáhají regulací škůdců. Sledování populací predátorů a jejich ochrana tedy tvoří jeden ze základních pilířů ochrany přírody. Pochopení predátorů veřejností a přijetí jejich role v naší přírodě vypovídá nejen o překonání krátkozrakých představ o jejich obecné škodlivosti, ale také o vyspělosti naší kultury. ■